

**การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา
ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในภูมิภาคสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ ณ โรงแรมนูโวซิตี กรุงเทพฯ ฯ**

๑. ความเป็นมา

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในภูมิภาคสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ ณ โรงแรมนูโวซิตี กรุงเทพฯ ฯ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อระดมความคิดเห็นการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ตามปฏิญญากรุงเทพฯ ฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ตามข้อผูกพันของประเทศไทยในอาเซียน และตามข้อผูกพันกับประชาคมโลก ที่จะนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการตามปฏิญญา ฯ ดังกล่าว ๒) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขยายผลสู่การจัดทำเป็นท่าทีของประเทศไทยในเวทีระดับภูมิภาค และนานาชาติต่อไป

การประชุม ฯ ประกอบด้วยผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้แทนหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงผู้แทนจากกระทรวงภายใต้กรอบประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน รวมทั้งสิ้น ๑๕๓ คน

๒. พิธีเปิดการประชุม ฯ

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาว ดุริยา อมตวิวัฒน์) เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม ฯ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาในกรอบอาเซียนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประเทศไทย ได้นำเสนอปฏิญญากรุงเทพฯ ฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ในอาเซียนต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๓๕ ในวาระที่ประเทศไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้อาเซียนร่วมกันผลักดันให้การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นข้อผูกพันทางการเมืองของประเทศสมาชิกอาเซียน ด้วยการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวาระ ๒๐๓๐ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และดำเนินการร่วมกันที่จะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง ในทุกระดับการศึกษา และส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนทุกคน ทั้งในระบบการศึกษา และนอกระบบการศึกษา เพื่อสร้างสังคมสันติภาพและสมานฉันท์ของอาเซียน โดยจะต้องระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะและกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกันในการจัดการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในเชิงบูรณาการเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในอาเซียน และประชาคมโลก นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับปฏิญญากรุงเทพฯ ฯ ด้วยการจัดประชุมหารือระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นจากทุกองค์กร หน่วยงาน และภาคีเครือข่าย รวมถึงเยาวชน เพื่อให้แผนปฏิบัติการ ฯ มีความครอบคลุมการดำเนินงานตามวาระการพัฒนา ๒๐๓๐ ของทุกหน่วยงาน และสามารถนำไปสู่การขยายผลการดำเนินการตามปฏิญญากรุงเทพฯ ฯ ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

๓. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ทิศทางการประเทศไทย: การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐”

รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาว ดุริยา อมตวิวัฒน์) ได้กล่าวถึงกลไกการทำงานของอาเซียนที่ประกอบด้วย ๓ เสาหลัก ได้แก่ ๑) ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ๒) ประชาคมเศรษฐกิจ และ ๓) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม โดยการดำเนินงานของอาเซียนจะเชื่อมโยงกับองค์การซีมีโอ ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด ๑๑ ประเทศ คือ กลุ่มประเทศอาเซียน และติมอร์-เลสเต และขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยศูนย์ระดับภูมิภาคของซีมีโอ จำนวน ๒๕ ศูนย์ และ ๑ เครือข่าย การดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการในกรอบอาเซียนจะอยู่ภายใต้เสาประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ที่มุ่งหวังจะสร้างประชาคมอาเซียนที่ยืดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งภายใต้อัตลักษณ์เดียวกัน และร่วมอยู่ในสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปันกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ

นอกจากนี้ แผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน จะให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของพลเมืองอาเซียน ด้วยการให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างครอบคลุม ทัวถึง และมีคุณภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ ๔ ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDG4) “สร้างหลักประกันว่าประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ครอบคลุม และอย่างทั่วถึง และส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต” ที่มีเป้าประสงค์รวม ๑๐ ข้อ ซึ่งประชาคมโลกรวมถึงประเทศไทยจะต้องร่วมกันดำเนินการให้บรรลุผลภายในปี ๒๕๗๓ โดยมีองค์การยูเนสโกเป็นเจ้าภาพหลัก สำหรับประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ จะเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

นอกจากนี้ ในวาระการดำรงตำแหน่งประธานอาเซียนของไทยเมื่อปี ๒๕๖๒ กระทรวงศึกษาธิการได้นำเสนอปฏิญญากรุงเทพ ฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ในอาเซียนต่อที่ประชุมสุดยอดอาเซียน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) การสร้างความตระหนักถึงวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ๒) การส่งเสริมบทบาทของการศึกษาตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ และ ๓) การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อดำเนินการให้บรรลุตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐

การดำเนินงานด้านการศึกษาในกรอบอาเซียน จะมีความสอดคล้องกับการดำเนินงาน ๗ ประเด็นสำคัญของซีมีโอ และประเด็นการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่เน้นการสร้างโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย และการจัดการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ด้วยการพัฒนาการศึกษาที่ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนาครูที่มีคุณภาพ เน้นการให้คนเก่งและคนดีเข้าสู่วิชาชีพครู เสริมสร้างศักยภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงการมีทักษะในการคาดการณ์ทักษะของผู้เรียนในอนาคต

๔. การบรรยายเรื่อง “การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา ภายใต้บริบทยุทธศาสตร์ชาติ” โดยผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. (นางสาวนิตยา หลานไทย)

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สป. ได้กล่าวถึงกลไกการขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศไทย ประกอบด้วย การเชื่อมโยงของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทระดับต่าง ๆ รวมทั้ง การเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ ทั้งนี้ การพิจารณาจัดทำแผนสามารถจำแนกออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ประกอบด้วย ๖ ประเด็นหลัก ได้แก่ ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน

การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้ ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางสังคม ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

ระดับที่ ๒ ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

ระดับที่ ๓ ได้แก่ แผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ และแผนอื่น ๆ

การดำเนินงานภายใต้การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย รัฐบาลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) กับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้แต่ละหน่วยงานมีความเข้าใจการดำเนินแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในแนวทางเดียวกัน และการดำเนินการในแต่ละเป้าหมายจะมีหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ซึ่งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการจะรับผิดชอบเป้าหมายที่ ๔ ด้านการศึกษา

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้จัดทำแผนการขับเคลื่อนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ประกอบด้วย ๑) การสร้างความตระหนักรู้ ๒) การเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนกับแผน ๓ ระดับของประเทศ ๓) กลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน ๔) การจัดทำโครงการ/การดำเนินงาน/การพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ๕) ภาศิการพัฒน และ ๖) การติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อน ฯ ร่วมกับภาศิการพัฒน ทั้งในภาศิการเอกชน ภาศิวิชาการ ภาศิประชาสังคม/ประชาชน และการดำเนินงานร่วมกับภาศิเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ สศช. ได้จัดทำดัชนีการพัฒนที่ยั่งยืนระดับจังหวัด โดยใช้ข้อมูลตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีการจัดเก็บข้อมูลระดับจังหวัดจำนวน ๒๔ ตัวชี้วัด และแบ่งเป็น ๕ มิติ ได้แก่ การพัฒนาคน เศรษฐกิจและความมั่นคง สิ่งแวดล้อม สันติภาพ และยุติธรรม และความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา

๕. การอภิปรายกลุ่มโดยเยาวชนเรื่อง “อนาคตและความคาดหวังสู่การบรรลุ SDGs”

การอภิปรายกลุ่มเรื่อง “อนาคตและความคาดหวังสู่การบรรลุ SDGs” โดยมีตัวแทนเยาวชนจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และตัวแทนเยาวชนที่เข้าร่วมแข่งขันฝีมือแรงงานนานาชาติ เข้าร่วมในการอภิปราย สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๕.๑ ความเข้าใจต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และ SDGs มีความสำคัญอย่างไรกับเยาวชน

SDGs เป็นประเด็นที่กว้างและครอบคลุมในทุกเรื่อง ควรมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นแบบแผน นอกจากนี้ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้กลไกการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

อย่างไรก็ตาม การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมาย SDGs ด้านการศึกษาควรให้ความสำคัญในเรื่อง ๑) การเข้าถึงการศึกษาแบบเรียนฟรี ๒) การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเน้นการพัฒนาโรงเรียนใกล้บ้านที่มีประสิทธิภาพ ๓) การสร้างความเสมอภาคทางเพศ ๔) การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา และ ๕) คุณภาพการศึกษา โดยควรมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชน และการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคลได้

๕.๒ ความสำคัญของ SDGs

มีความสำคัญในทุกเป้าหมาย และที่ผ่านมามาภายหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด การจัดการศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะในยุคดิจิทัล ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีในการเรียนรู้ ในลักษณะทางไกล นอกจากนี้ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและอนาคต และสามารถปรับตัวให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

๖. การประชุมกลุ่มย่อย

การประชุมในวาระนี้ เป็นการประชุมระดมความคิดเห็น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๖.๑ **เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ** ฯ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามปฏิญญากรุงเทพฯ ฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ได้จัดส่งร่างแผนปฏิบัติการ ฯ ที่ได้จัดทำขึ้นจากการประชุมหารือ ฯ ระหว่างหน่วยงาน และได้ขอให้หน่วยงานให้ข้อคิดเห็นร่างแผนดังกล่าว และส่งให้สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. ภายในวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓

๖.๒ **เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** เสนอต่อผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขยายผลสู่การจัดทำเป็นท่าทีของประเทศไทยในเวทีระดับภูมิภาค และนานาชาติ ทั้งนี้ ได้มีการแบ่งกลุ่มผู้เข้าประชุมเป็น ๘ กลุ่ม ตามประเด็นหลัก ๓ ประเด็น ได้แก่ ๑) การสร้างความตระหนักถึงวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ๒) การส่งเสริมบทบาทของการศึกษาตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ และ ๓) การเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อดำเนินการให้บรรลุตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยในแต่ละกลุ่มจะมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนแนวคิด เกี่ยวกับประเด็นความเข้าใจในการเข้าร่วมประชุม ฯ ความเข้าใจใน SDGs ปัญหาการศึกษาของไทย การหาแนวทางการจัดการกับปัญหา และออกแบบโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา ประเด็นที่แต่ละกลุ่มที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปได้ดังนี้

๑) **ความสำคัญของการศึกษาและการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนเพื่อบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒๐๓๐** มีข้อคิดเห็น ดังนี้

- การศึกษาคือการสร้างคน สร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ
- พัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนด้านการศึกษา ตามศาสตร์พระราชาและภูมิปัญญา

ท้องถิ่น

- การศึกษาเป็นการวางรากฐานของชีวิตให้มีคุณภาพ พัฒนาในทุกด้านและนำไปใช้ในการ

ดำเนินชีวิต

- การศึกษาพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์เพื่อเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
- SDGs เป็นเรื่องใหญ่ไม่สามารถดำเนินการโดยลำพัง
- ควรมีความเข้าใจกระบวนการขับเคลื่อน SDG4 (โครงการ/งบประมาณ)
- การสร้างเครือข่ายสามารถช่วยแบ่งเบาภาระและสามารถรับผิดชอบเป้าหมายได้อย่าง

ครบถ้วนครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

- เป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วน ทำให้ต่อยอดในมุมต่าง ๆ ได้
- ลดการทำงานซ้ำซ้อน ทำให้บรรลุเป้าหมายเร็วขึ้นและทำให้เกิดการขับเคลื่อนพัฒนาไป

อย่างรวดเร็ว

- เกิดการแลกเปลี่ยนทางเทคโนโลยี ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแบบองค์รวม

• การพัฒนาการศึกษาของไทยส่งผลต่อกระบวนการด้านสังคม ทำให้สังคมมีความเจริญ
เข้าใจบทบาทหน้าที่ของทุกคน เคารพสิทธิของกันและกัน

- มีสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ดี มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต
- ประชาชนมีชีวิตคุณภาพที่ดีขึ้นและมีความสุข มีโอกาส เข้าถึง และเท่าเทียม ช่วยให้หลุดพ้น

จากความยากจน

๒) ข้อจำกัดในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒๐๓๐ มีข้อคิดเห็น
ดังนี้

- ปัจจุบันมีความแตกต่างทางความคิด การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- ประเทศไทยยังคงมีความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมทางการศึกษา
- การดำเนินงานเพื่อบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนยังมีเป้าหมายไม่ชัดเจน ขาดความชัดเจน
ในแนวทางปฏิบัติ ไม่มีความรู้ในการจัดทำเรื่องความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือ

• การกำหนดนโยบายยังมีความไม่ต่อเนื่อง : ไม่สอดคล้องกับบริบท/สถานการณ์ที่
เปลี่ยนแปลง

- การขับเคลื่อนนโยบายที่ไม่มีคุณภาพ ขาดการสื่อสารที่ชัดเจน
- กระทรวงศึกษาธิการผูกขาดเรื่องการพัฒนาด้านการศึกษาไทย
- ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณที่เหมาะสม งบประมาณส่วนใหญ่อยู่ในเรื่องของการ
พัฒนาครูและบุคลากรเป็นหลัก งบประมาณด้าน SDGs เข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน

- ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ครูมีภาระงานเยอะมากนอกเหนือจากการสอน
- ทำงานทับซ้อนกันจนเกิดการเกี่ยงงาน
- การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และการเข้าถึงเทคโนโลยีในแต่ละพื้นที่
- ขาดการกระจายอำนาจในการปฏิบัติ ขาดความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน
- การไม่เข้าใจความสำคัญของ SDGs แต่ละหน่วยงานไม่ทราบวิธีการจัดทำ SDGs
- การเปลี่ยนแปลงอำนาจทำให้การบริหารงานไม่ต่อเนื่อง มีการแสวงหาโครงการใหม่ ๆ

เพื่อผลประโยชน์ทางการเงิน

- ขาดการสื่อสารด้านนโยบายและเป้าหมายของ SDGs
- บุคลากรด้านศึกษายังคงมีกรอบความคิดแบบเดิม ควรมี Mind set ในการขับเคลื่อน
มีพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกศตวรรษที่ ๒๑ และ ศตวรรษต่อไป

- งบประมาณ เทคโนโลยี วัฒนธรรม กฎหมาย, กฎระเบียบ ระยะเวลาในการดำเนินการ
- ยังมีแนวคิดที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม
- การจำกัดบทบาทหน้าที่ กรอบการทำงานบางอย่างที่ส่งผลต่อการศึกษา

๓) การส่งเสริมและการแก้ไขปัญหา มีข้อดังนี้

• ควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับ
สถานการณ์ปัจจุบัน

• การผลิตคนคุณภาพ พลเมืองคุณภาพ นำพาชาติสู่คุณภาพ สร้างพลเมืองที่ดีของประเทศ
และของโลก บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของท้องถิ่น

- ควรมีการสร้างตระหนักและรับรู้เรื่อง SDGs
- ควรมีบูรณาการดำเนินงาน ลดขั้นตอนการทำงาน

- ควรจัดให้มีการบริการสาธารณะด้านเทคโนโลยี
- ควรให้ความสำคัญตั้งแต่ระดับปฐมวัยเท่าเทียมกับระดับอื่น ๆ
- ควรมีการมอบงบประมาณให้พื้นที่ดำเนินการบริหารจัดการ
- ควรมีการจัดทำเทคโนโลยีให้เป็นปัจจัยพื้นฐานให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้
- ควรมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ในทุกพื้นที่
- ควรส่งเสริมคุณภาพคน สู่คุณภาพสังคม
- ควรสร้างคน พัฒนาคนให้มีทักษะความรู้ที่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นการช่วยขับเคลื่อน SDGs
- ควรวัดความรู้ความสามารถด้านภาษาของบุคลากรกำหนดเกณฑ์และวิธีการพัฒนาให้การเสริมแรงทางบวกเพื่อจูงใจให้เกิดการพัฒนา
- ควรพัฒนาความรู้ความสามารถด้านความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือ
- ควรเปลี่ยนชื่อกระทรวงเป็นกระทรวงแห่งอนาคต
- ควรสนับสนุนพร้อมกันอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็งในการพัฒนา

๗. การนำเสนอข้อคิดเห็นของที่ประชุมกลุ่มย่อย

กลุ่ม ๑ “โครงการการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” การพัฒนาที่ยั่งยืนเปรียบได้กับโมเดลรูปต้นไม้ ที่มีรากที่จะเติบโตต่อยอดไปสู่ใบไม้ ต้นไม้ และด้านอื่น ๆ ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับการศึกษาจะประกอบด้วย การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ครูจำเป็นต้องถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคลากรทุกระดับ ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ ๆ ประกอบด้วยองค์กรหลัก และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นโครงการต่อเนื่อง มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ให้แต่ละภาคส่วนมีส่วนร่วมและร่วมมือกันอย่างเป็นวงกว้าง การถ่ายทอดความรู้ และการถ่ายทอดพัฒนา

กลุ่ม ๒ “โครงการค่ายปรับทัศนคติ SDGs” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการปรับทัศนคติเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความรู้เรื่อง SDGs ตัวอย่าง แนวปฏิบัติที่ดี มีการจัดศึกษาดูงาน เพื่อทราบว่าการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนคืออะไร ผลลัพธ์ที่จะได้คือผู้เข้าร่วมจะมีความเข้าใจ SDGs มากยิ่งขึ้น

กลุ่มที่ ๓ “โครงการพัฒนาศักยภาพและกระบวนการทัศน์ของบุคลากรด้านการศึกษา” วัตถุประสงค์เพื่อการต่อยอดองค์ความรู้ด้วยการศึกษาดูงาน และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของตน มีการให้ทุนการศึกษา พัฒนาครู ประเมินผล เพื่อติดตามประเมินผล และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป และควรมีรางวัลเชิดชูเกียรติที่มีผลงานดี ส่งผลต่อครูและนักเรียน

กลุ่ม ๔ “โครงการการทบทวนและจัดทำร่างระเบียบการใช้จ่ายเงินงบประมาณ” วัตถุประสงค์เพื่อสร้างพลเมืองที่เป็นคนดีและเป็นคนเก่งในสังคมสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย โครงการนี้จะทำการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และทำประชาวิจารณ์ เสนอร่างกฎหมาย ระเบียบ ๆ ที่เหมาะสมกับยุคสมัย ทันเหตุการณ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้ และประกาศใช้กฎหมาย ซึ่งจะทำให้หน่วยงานสามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น

กลุ่ม ๕ “โครงการการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม” ประกอบด้วย การจัดทำแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะบูรณาการสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อที่ ๔ โดยให้มีการจัดทำข้อมูลเด็กปฐมวัยของทุกจังหวัด และให้มีการบูรณาการให้สอดคล้องกับ SDGs

ในเป้าหมายอื่น ๆ เช่นการรักต้นไม้ สัตว์ ธรรมชาติ การอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นถิ่น การพัฒนาวินัย การเตรียมตัว ต้องมีการจัดทำข้อมูลปฐมวัยทั้งจังหวัดโดยบูรณาการร่วมกันทั้งจังหวัด และพัฒนาในทุกส่วน ทั้งครู เด็ก มีการดูแลนิเทศ ให้รางวัลหน่วยงาน สถานศึกษา สถานดูแลเด็กเล็กที่ดำเนินการได้ตามแผนด้วย คุณภาพของเด็กจะได้มีการเตรียมพร้อมในระดับที่ควรจะเป็น และควรมีงบประมาณสนับสนุนที่ต่อเนื่อง

กลุ่มที่ ๖ “โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” ประกอบด้วย การศึกษาและสำรวจความพร้อมของเทคโนโลยีตามบริบทของพื้นที่ ความต้องการทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งการบริหารจัดการอื่น ๆ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยให้มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน มีการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอน และมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาสื่อ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เช่น สถานประกอบการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลที่คาดว่าจะได้รับ ครูสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง และนักเรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพผ่านเทคโนโลยี

กลุ่มที่ ๗ “ Partnership BOT” วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ มาจัดทำฐานข้อมูล เพื่อให้เกิดการทำงานในเชิงบูรณาการ และการร่วมแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการจัดเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาการศึกษาร่วมกัน รวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต โครงการ ฯ มีระยะเวลาการดำเนินงาน ๑ ปี ทั้งนี้ ประโยชน์ของการดำเนินโครงการ ฯ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และการแลกเปลี่ยนข้อมูล การระดมทรัพยากรเพื่อการลงทุน รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน

กลุ่ม ๘ “โครงการแพลตฟอร์มความร่วมมือเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์แห่งอนาคต” เป็นโครงการที่มุ่งการสร้างความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกัน ด้วยการจัดทำฐานข้อมูลที่จะเน้นด้านการพัฒนาการศึกษา กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย บุคลากรทางการศึกษา เยาวชน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป หน่วยงานที่มีส่วนร่วม ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภาคเอกชน สหประชาชาติ NGOs ภาคการศึกษา กลุ่มนักลงทุน เพื่อสนับสนุนงบประมาณ ผลลัพธ์เกิดหุ้นส่วนที่มีประสิทธิภาพ และมีพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน และประเทศได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพจากทุนมนุษย์ รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการศึกษา

๘. ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม ฯ

ในระหว่างการประชุม ฯ ผู้เข้าร่วมประชุมได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานของประเทศไทยตามปฏิญญากรุงเทพ ฯ ว่าด้วยการเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ดังนี้

๘.๑ ควรมีการปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๘.๒ ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เข้าถึงการพัฒนาการศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียน เพิ่มการกระจายงบประมาณไปสู่สถานศึกษาโดยตรง

๘.๓ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีทักษะความรู้ที่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เป็นการช่วยขับเคลื่อน SDGs

๘.๔ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของผู้รับผิดชอบงานในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทำงานได้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๘.๕ ให้ยกเลิกระบบการรวมอำนาจ และกระจายอำนาจไปยังส่วนท้องถิ่น

๘.๖ ควรจัดให้มีเวทีแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนมากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้มีการรับฟังพูดคุยความเห็นของแต่ละฝ่าย และเผยแพร่ความเห็นต่างของทุกฝ่ายอย่างเป็นกลาง ไม่บิดเบือน เพื่อให้เกิดการเปิดใจ เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน

๘.๗ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

๘.๘ จัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับโครงการ/แผนงาน/กิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อสามารถบูรณาการความร่วมมือระหว่างกัน

๘.๙ จัดทำฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีความครอบคลุมและเป็นปัจจุบันเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๑๐ ให้มีระบบติดตามการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ การกำกับและติดตามการทำงาน

๙. ข้อสังเกตที่ได้รับจากการประชุม ฯ

๙.๑ ควรมีการบูรณาการแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้การทำงานมีความสอดคล้อง มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานเพิ่มขึ้น และสามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น

๙.๒ ผู้เข้าร่วมการประชุม ฯ ที่มาจากภูมิภาคประสงค์จะได้รับทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเป้าหมายวาระการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหน่วยงาน ฯ สามารถบูรณาการดำเนินงานเข้ากับแผนงานของหน่วยงานที่ดำเนินการอยู่แล้วได้

๙.๓ การจัดกิจกรรมในช่วงเวลาชนอาจจำเป็นต้องดูความเหมาะสมกับบริบทของการประชุมด้วย

๙.๔ การประชุมกลุ่มย่อย หากมีการจัดกิจกรรมประกอบอย่างอื่นแทรก สามารถทำได้แต่ไม่มากนัก

๙.๕ การจัดการประชุมกลุ่มย่อย ควรมีการแบ่งแยกห้อง เพื่อป้องกันเสียงรบกวนระหว่างกัน

๙.๖ การจัดกิจกรรมกลุ่มยังกำหนดเป้าหมายของการประชุม ฯ ไม่ชัดเจน ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดบทบาทของผู้เข้าร่วมประชุม ฯ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของการจัดการประชุม

๙.๗ วิทยากรกลุ่มยังไม่เข้าใจภูมิหลังของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๙.๘ ควรมีการจัดที่พักก่อน-หลังวันประชุม ฯ สำหรับผู้เข้าร่วมประชุมจากต่างจังหวัด

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

กระทรวงศึกษาธิการ